

פרק 15 - פעילות פנאי

מקורות

לוחות 1-2, 6-8: מינהל החינוך, התרבות והספורט

לוח 3: המוזיאונים המופיעים בלוח

מוזיאונים: מוסדות ציבוריים המוכרים והמוגדרים כמוזיאונים ע"י חוק המוזיאונים. מוזיאונים המופיעים בפרק זה הם מוסדות מלכ"ר הנתמכים ע"י משרד החינוך התרבות והספורט של מדינת ישראל ו/או ע"י אגף החינוך התרבות והספורט של עיריית תל-אביב-יפו.

לוח 4: התאחדות ענף הקולנוע בישראל

לוח 5: המוסדות המופיעים בלוח, מינהל החינוך, התרבות והספורט

תיאור והסבר

1. ספריות עירוניות

בת"א-יפו פועלת רשת ענפה של ספריות עירוניות, הפרוסה על פני כל העיר. מספר הספריות הפעילות אשר עמדו לרשות התושבים בסוף 2006 עמד על 21, ומספר הספרים בהן היה כ-954,600, מספר גבוה יותר בהשוואה למספר הספרים שנרשם בשנים 2003-2005 (לוח 1.1). אולם, ב-2006 מספר הספריות הפעילות היה נמוך יותר, ומספרן עמד על 21 ספריות, בהשוואה ל-24 ספריות פעילות בשנים 2003-2004 ו-22 ספריות פעילות ב-2005.

בשנת 2006 המשיכה מגמת העלייה במספר השאלות הספרים בספריות העירוניות בעיר. ב-2006 היו 35,290 השאלות בממוצע לחודש. ב-2005 נרשמו 35,032 השאלות בממוצע לחודש, בעוד שבשנת 2004 נרשמו בכל הספריות העירוניות 33,952 השאלות בממוצע לחודש. מספר הקוראים הרשומים לסוף 2006 עמד על כ-32,600 (עלייה של כ-3% לעומת 2005) והם מהווים כ-8.5% מאוכלוסיית ת"א-יפו. ב-2006 ממוצע מספר הקוראים החודשי בחדרי העיון בספריות עמד על כ-27,600 והוא היה נמוך במקצת מזה שב-2005 שעמד על כ-28,000. מספר ההשאלות הממוצע לקורא רשום עמד, בדומה לשנים האחרונות, על כ-1.1 ספרים לחודש (לוח 1.2).

ספריית "שער ציון - בית אריאלה" הינה הגדולה והמרכזית שבין הספריות העירוניות. בשנת 2006 היא העמידה לרשות הקהל 490,500 ספרים להשאלה ולעיון. מספר ההשאלות החודשי הממוצע הוא 8,139, ומספר הקוראים בחדרי העיון עמד על 20,500 בממוצע לחודש. ב"בית אריאלה" נמצאות כמה ספריות מיוחדות הכוללות אוספים חשובים: הספרייה התורנית ע"ש הרמב"ם ובה 101,710 ספרים; ספריית אחד העם ובה 39,773 ספרים וכתבי עת; הספרייה המשפטית המונה 14,698 כרכים של חוק ומשפט; הגרפוטק הישראלי המשאיל לקהל הרחב הדפסים מתוך אוסף של למעלה מ-4,000 יצירות הדפס מקוריות של כ-190 אמנים ישראלים. הספרייה למחול הכוללת 8,175 ספרים, 2,545 תיקי ארכיון, 1,127 כרכים של כתבי עת ו-3,371 סרטי וידאו בנושאי מחול. בספרייה למוסיקה ע"ש אליס גיטר נמצא אוסף של 1,250 תקליטים, 8,092 תקליטורים, 302 סרטי

וידאו ו-641 ספרים, 240 כתבי-עת, 168 קלטות DVD, ו-752 קלטות אודיו. הספרייה משמשת להאזנה במקום ולהשאלת תקליטורים וקלטות DVD לציבור הרחב.

בשנת 1995 נפתח בבית אריאלה מרכז מידע לדליית מידע ממאגרים מקוונים וממאגרים ע"ג תקליטורים. במרכז 3,614 ספרים (מדריכים, ביבליוגרפיות, מילונים, אנציקלופדיות וספרות בנושאי המחשב). בנוסף, יש 18 עמדות מחשב המאפשרות שימוש באינטרנט ותוכנות "אופיס".

המרכז למוסיקה ע"ש פליציה בלומנטל מציע לקהל המבקרים 85,000 ספרים, תווים, תקליטים, תקליטורים וסרטי וידאו. באולם של המרכז מתקיימים קונצרטים ופעולות תרבות בתחום המוסיקה, וכן תערוכות ותצוגות - באירועים אלה השתתפו ב-2006 כ-2,500 משתתפים לחודש.

רשת הספריות העירוניות כוללת גם את הספריות אזוריות ושכונתיות; רובן מספקות שירותי השאלה ועיון, אפשרות שימוש באינטרנט ובלומדות, אפשרות האזנה והדרכות לתלמידים ופעולות תרבות כגון: שעת סיפור ומפגשים עם סופרים. כמו כן, מתקיימות בספריות תערוכות בנושאים שונים.

בכל הספריות האזוריות והשכונתיות יחד יש 371,986 ספרים. הספריות האזוריות והשכונתיות משאילות 25,339 ספרים במוצע בכל חודש, ומספר הקוראים הפעילים בהן מגיע ל-14,937. בספריות אלו משתמשים 21,015 קוראים במוצע כל חודש בחדרי העיון.

2. מוזיאונים

בתחום המוזיאונים, כמו בתחומי תרבות אחרים, מהווה ת"א-יפו מוקד מטרופוליני וארצי - הן בתחום ההיצע והן בתחום הצריכה. מספר הביקורים בכל המוזיאונים בת"א-יפו (ראה/י הגדרה בסעיף "מקורות" בעמ' הקודם) עמד ב-2006 על למעלה ממילון איש (1,123,275 מבקרים). נתון זה מצביע על עלייה גדולה במספר המבקרים ב-2006 במוסדות אלה, בהשוואה לשנת 2005 בה היו רק מעט יותר ממיליון מבקרים במוזיאוני העיר (כ-1,037,000), (ראה לוח 15.3).

עם המוזיאונים הגדולים של העיר נמנה מוזיאון ארץ ישראל-תל-אביב שנוסד ב-1953. בחלקו הגדול הוא ממוקם ברמת אביב על שטח של 140 דונם. למעשה זהו קומפלקס מוזיאוני המקיף את הביתנים ומרכזי הפעילות הבאים: ביתן הזכוכית, ביתן הקרמיקה, ביתן קדמן למטבעות, ביתן נחושתן (מכרות ומתכות בארצות המקרא), ביתן לאתנוגרפיה ולפולקלור, ביתן תל קסילה, מרכז אדם ועמלו, ביתן הדואר והבולאות, פלנטריום המציג שתי תערוכות אורקוליות, גן נופי ארץ ישראל ואתריה, ככר שעוני השמש, אודיטוריום המציג שתי תוכניות אור-קוליות, ביתן לתערוכות מתחלפות, ספרייה לעיון בנושאי ארץ ישראל וחנות המוזיאון. למוזיאון שלוחות נוספות ברחבי העיר, ביניהן מוזיאון לעתיקות ת"א-יפו, היכל העצמאות ומוזיאון ישראל לתיאטרון. עם זאת, נוכח בעיות תקציביות מוזיאון העתיקות נסגר לאחרונה למבקרים. מספר הביקורים במוזיאון ובשלוחותיו בשנת 2006 עמד על 210,966. נתון זה מצביע על עלייה במספר הביקורים בהשוואה לשנת 2005 (185,630 ביקורים) ובהשוואה לשנת 2004 (153,720 ביקורים). כמו כן, בשנת 2006 התקיימו במוזיאון למעלה מ-500 אירועים בתחום התרבות, החינוך והאומנות.

מוזיאון אחר - מוזיאון תל-אביב לאמנות הינו מוקד מרכזי בתחום האמנות הפלסטית בעיר ובארץ. למוזיאון תערוכות קבועות ומשתנות של אמנות ישראלית ובינלאומית, המתקיימות במשכן המוזיאון בשד' שאול המלך וכן בביתן הלנה רובינשטיין ברח' תרס"ט המוקדש לאמנות מודרנית. נוסף על תערוכות הציור והפיסול, מציג המוזיאון גם תערוכות בנושאי אדריכלות, צילום, עיצוב וכן סרטי וידאו. במהלך 2006, הוצגו 20 תערוכות מתחלפות במשכן בשד' שאול המלך ו-6 בביתן הלנה רובינשטיין. בשנת 2006 היו במוזיאון במשכן בשד' שאול המלך 7 תערוכות קבע ותערוכות קבע אחת בביתן הלנה רובינשטיין. מספר המבקרים במוזיאון הגיע בשנת 2006 לכ-515,580.

בית התפוצות קנה לעצמו מקום מיוחד לא רק בין מוסדות התרבות של העיר ושל המדינה, אלא גם בעולם היהודי כולו, בתור המוזיאון הראשון לתולדות העם היהודי המוקדש להצגת חיי היהודים ותרומתם ליצירה ולתרבות האנושית למעלה מ-2,000 שנה. המוזיאון מהווה גם מרכז תרבותי רב גווני בתחום התרבות והאמנות היהודית. בשנה החולפת, כמו בשנים קודמות, התקיימו במסגרת המוזיאון סדנאות, סמינרים, ימי עיון והרצאות ופעילויות בחופשת הקיץ - עבור בני נוער, חיילים והקהל הרחב. נערכות גם תערוכות זמניות על קהילות יהודיות שונות בגולה. בבית התפוצות קיים

סינמטק בו מקרינים סרטים על נושאים יהודיים. המבקרים יכולים גם לצפות בסרטי וידאו על חיי היהודים בתפוצות - לפי בחירתם. ניתן גם לקבל מידע על אלפי קהילות יהודיות שונות בתפוצות, וכן מידע על שמות משפחה יהודיים, באמצעות מסופי מחשב. המבקרים יכולים להאזין למוסיקה יהודית מתוך מבחר של כ-500 קלטות. בשנת 2006 ביקרו בבית התפוצות, כ-90,800 איש, מספר גבוה יחסית בהשוואה לשנים האחרונות: ב-2005 היו כ-85,300 מבקרים וב-2004 היו כ-67,180 מבקרים. אמנם מספר המבקרים במוזיאון זה נמוך בהשוואה לשנים קודמות, לדוגמה בשנת 2000 ביקרו במוזיאון כ-135,000 מבקרים, אך הנתון מצביע על מגמת עלייה במספר המבקרים במהלך ארבע השנים האחרונות.

נוסף לשלושת המוזיאונים הגדולים: מוזיאון ארץ ישראל תל-אביב, מוזיאון תל-אביב לאמנות ובית התפוצות, קיימים בעיר מוזיאונים קטנים יותר, אך בעלי ייחוד משלהם.

הגלריה האוניברסיטאית לאומנות ע"ש גניה שרייבר באוניברסיטת תל-אביב הוקמה ב-1976. נוסף לתערוכות המתחלפות היא משמשת מעבדת מחקר לתלמידי אמנות ולסטודנטים המתמחים במוזיאולוגיה באוניברסיטה. ב-2006 ביקרו בה כ-25,000 איש, מספר של מבקרים גבוה במעט בהשוואה לשנת 2005 ושנת 2004 בהן היו כ-22,000 מבקרים, בכל אחת מהשנים הללו.

המוזיאונים של משרד הביטחון הכוללים את: מוזיאון ההגנה ע"ש אליהו גולומב, מוזיאון האצ"ל, מוזיאון האצ"ל בתש"ח, מוזיאון לח"י, מוזיאון הפלמ"ח (חדש) ומוזיאון בתי האוסף לתולדות צה"ל. במוזיאונים אלה ביקרו ב-2006 כ-176,400 מבקרים, מהם כ-86,200 ביקרו במוזיאון הפלמ"ח.

במאי 1998, נפתח מוזיאון נחום גוטמן, בבית הסופרים ההיסטורי בשכונת נווה צדק. היצירות לאוסף המוזיאון נתרמו ע"י משפחת גוטמן, ובשנת 2006 ביקרו במוזיאון כ-28,800 איש. המוזיאון מציג כתערוכה מרכזית רטרוספקטיבה על עבודותיו של דודו גבע לצד עבודותיו של גוטמן. לצד מוזיאון זה פועל בעיר גם מוזיאון "בית ראובן" בו ביקרו כ-16,000 איש. ב-2006 הפיק המוזיאון את האירועים הבאים: תערוכת "בדרך למופשט", תערוכת "רישומי משוררים" ועוד ערבי שירה וספרות.

מוזיאונים נוספים בעיר הם: בית בן גוריון, בית התנ"ך, מוזיאון ז'בוטינסקי ובית הקרן הקיימת. נוסף על כן, העירייה תמכה בשנת 2006 במספר גלריות ציבוריות לאומנות פלסטית כגון: "בית האומנים", "שלווה לאמן", "המרכז לאמנות עכשווית", "פריסקופ" וכו'. העירייה סיפקה סדנאות ומרחבים ליצירה בעבור כ-40 אומנים במקלטים בעיר. כמו כן, בת"א-יפו קיים הריכוז הגדול בישראל של גלריות פרטיות; למעלה מ-40 גלריות פרטיות פועלות בעיר, ומציגות תערוכות ואוספים לציבור הרחב.

3. אומוניות הבמה

ת"א-יפו משמשת מרכז מטרופוליני וארצי גם בתחומים של מופעי במה לסוגיהם.

3.1 מוסיקה

התזמורת הפילהרמונית הישראלית, שהיא התזמורת הגדולה והוותיקה בישראל, נוסדה בשנת 1936 ע"י ברונסלב הוברמן. התזמורת מופיעה דרך קבע בהיכל התרבות בתל-אביב. בשנת 2006 ערכה התזמורת 112 קונצרטים בעיר (לוח 15.5), ומספר המבקרים בהם עמד על כ-238,700. 37 קונצרטים נוספים נערכו ברחבי הארץ בהם ביקרו כ-68,400 איש. ב-2006 נרשמה ירידה בהשוואה לשנת 2005 הן במספר הקונצרטים והן במספר המאזינים (בשנת 2005 היו 117 קונצרטים ובהם היו כ-248,820 מאזינים).

בת"א-יפו פועלת גם התזמורת הקאמרית הישראלית. מספר הקונצרטים שערכה בעיר בשנת 2006 עמד על 79, ומספר המבקרים בהם היה כ-44,000. למרות הירידה במספר הקונצרטים בהשוואה לשנת 2005, ב-2006 הייתה עלייה בהשוואה לשנים האחרונות במספר המאזינים בקונצרטים של התזמורת הקאמרית.

בשנת 1985 הוקמה האופרה הישראלית החדשה, לאחר סגירתה של האופרה הישראלית (הישנה) ב-1982. ב-1989, לאחר תקופת נדודים, האופרה החלה להופיע באולם "נוגה" המחודש ביפו, שהותאם

במיוחד להפקות אופראיות. באוקטובר 1994 חנכה האופרה הישראלית את ביתה החדש במשכן לאומניות הבמה במרכז גולדה, ליד מוזיאון תל-אביב וספריית בית אריאלה. בשנת 2006 הועלו 256 מופעים באופרה הישראלית ומספר הצופים הגיע לכ-260,390 איש. לשם השוואה, בשנת 2005 היו כ-290 מופעים עם כ-268,250 מבקרים. אומנם ב-2006 נרשמה ירידה הן במס' המבקרים והן במס' ההפקות, יחד עם זאת, בסך הכל לאורך השנים קיימת מגמה של עלייה במספר המופעים והמבקרים של האופרה הישראלית החדשה.

3.2 תיאטרון

בת"א-יפו מרוכזים תיאטרונים ואולמות תיאטרון רבים. הוותיק שביניהם הוא "הבימה", שנוסד במוסקבה ב-1918, ועבר לתל-אביב ב-1931. בשנת 2006 הועלו ב-3 אולמות הבימה בעיר - 1,065 הצגות ומספר המבקרים בהצגות אלה בתל-אביב-יפו עמד על כ-476,813 (לוח 15.5). בנוסף צפו בעוד 507 הצגות של התיאטרון שהיו מחוץ לעיר עוד כ-405,600 איש. הנתונים המתייחסים לתל-אביב-יפו מצביעים על ירידה הן במספר המופעים והן במספר הצופים, בהשוואה לשנת 2005 בה היו 1,158 הצגות ו-556,734 מבקרים.

גם תיאטרון "הקאמרי" הוא בין התיאטרונים הוותיקים בעיר, התיאטרון נוסד בתל-אביב בשנת 1944. בשנת 2005 נערכו 1,381 הצגות בת"א-יפו ועוד 404 הצגות מחוץ לעיר. אם בשנת 2005 מספר ההצגות בעיר היה הגבוה ביותר בעשור האחרון (1,244 הצגות), הרי בשנת 2006 חלה עלייה נוספת משמעותית של עוד כ-11% בהשוואה לשנת 2005.

בין האכסניות הנוספות לפעילות תיאטרונית ותרבותית, תופס מקום חשוב תיאטרון בית ליסין, שערך בשנת 2006 752 מופעים באולמות בית ליסין ובאולמות אחרים בעיר. סך כל המבקרים בתיאטרון זה הגיע לכ-351,000 איש. הנתונים מראים כי בשנת 2006 חלה עלייה בהשוואה ל-2005, במיוחד במספר ההצגות (752 לעומת 651, בהתאמה), ובמספר הצופים (כ-351,000 לעומת כ-338,800, בהתאמה).

בשנת 1991 נוסד בתל-אביב-יפו תיאטרון "גשר" ע"י עולים מבריה"מ לשעבר. התיאטרון מציג בעברית, וכבר רכש מקום של כבוד בעולם התיאטרון בארץ. בשנת 2006 הוא ערך 145 מופעים בתל-אביב-יפו, בהם ביקרו 64,020 איש, ועוד 142 הצגות עם קרוב ל-97,000 צופים ביישובים אחרים. פעילות התיאטרון בשנה זו הצטמצמה במעט בהשוואה לשנת 2005 בה הועלו 159 הצגות בהם היו למעלה מ-77,000 איש.

מרכז נוסף לאומנויות הבמה הוא מרכז סוזן דלל למחול ותיאטרון בונה צדק, שנפתח בסוף 1989. בשנת 2006, נערכו במרכז 459 מופעים, ומספר המבקרים בכל המופעים הגיע לכ-65,600. בהשוואה לשנת 2005, בה הועלו 511 מופעים ובהם ביקרו כ-55,000 איש, נרשמה ירידה במספר המופעים, ומאידך נרשמה עלייה במספר המבקרים.

בתל-אביב-יפו פועלים גם תיאטרונים הפונים לאוכלוסיות ייחודיות כגון תיאטרון אורנה פורת לילדים ולנוער שתחת קורתו הועלו כ-100 הצגות ובהן צפו כ-25,000 בני נוער וילדים ב-2006. כמו כן, תיאטרון היידישפיל לדוברי שפת האידיש הוא תיאטרון ייחודי שהעלה בשנת 2006 81 הצגות בהן צפו כ-23,130 איש (גם תיאטרון זה עורך הצגות מחוץ לעיר - כ-200 מופעים בהם היו כ-52,460 צופים).

ביפו פועל תיאטרון "הסימטה" בו הועלו ב-2006 כ-220 הצגות פרינג' או הצגות שתמכו בפרינג' העירוני ובהן צפו כ-9,240 איש. במסגרת תיאטרון פרינג' פועלים בעיר שני מרכזים. הנתונים לשנת 2006 הם: בתיאטרון "תמונע" הועלו 313 מופעים עם כ-16,856 צופים, בתיאטרון "צוותא" - כ-172 מופעים עם כ-14,700 צופים.

3.3 מחול

בעיר פועלות מספר להקות וביניהן שתיים מהלהקות הגדולות בארץ: להקת הבלט הישראלי ולהקת בת-שבע. חלק גדול מהפעילות של הלהקות מתבצעת מחוץ לעיר. הבלט הישראלי הציג בעיר 25 מופעים (מתוך 85 בסה"כ) ולהקת בת שבע הציגה בעיר 40 מופעים (מתוך 62 בסה"כ). בעיר בולטת גם פעילות להקת הבלט עינבל פינטו וגם פעילות עמותת הכוריאוגרפים. מוסד חשוב למחול מופעל

על-ידי העירייה והוא מרכז למחול ותיאטרון "ביכורי העתים", בו משתתפים בחוגים השונים תלמידים מבתי הספר בעיר (פירוט בסעיף 5 להלן).

4. קולנוע

ת"א-יפו היא מוקד מטרופוליני בתחום הקולנוע: מכלל 9,031,844 ביקורים בבתי קולנוע מסחריים בישראל בשנת 2006 1,239,186 (13.7%) נערכו בבתי קולנוע בת"א-יפו. לאורך השנים העיר ת"א-יפו היוותה מוקד משיכה לצופים בסרטי הקולנוע שכן מספר הביקורים למושב היה גדול משמעותית בהשוואה לכלל ישראל. למשל, לפני עשור, בשנת 1996 מס' הביקורים למושב בעיר עמד על 256.1 לעומת מס' נמוך משמעותית בישראל שעמד על 189.1 ביקורים למושב. עם זאת, כוח המשיכה המיוחד של בתי הקולנוע בעיר ירד משמעותית בשנים האחרונות: מספר המבקרים הממוצע למושב קולנוע בת"א-יפו ב-2004 עמד על 174.8 בת"א-יפו, נמוך בהשוואה ל-188.5 בישראל; ב-2005 מספר הביקורים למושב בעיר עמד על 150.7 בהשוואה ל-159.0 בכלל ישראל ואילו ב-2006 מספר הביקורים למושבם בתל-אביב-יפו קטן בצורה משמעותית בהשוואה לכלל הארץ - 146.7 ביקורים למושב בעיר לעומת 172.6 ביקורים למושב בישראל (לוח 15.4).

בת"א-יפו 47 אולמות להקרנה מסחרית של סרטים, ובהם 8,445 מושבים המהווים 16.1% מכלל המושבים בישראל. בשני עשורים האחרונים אנו עדים למגמה בולטת של ירידה בגודל האולמות: בתקופה 1986 - 2006 מספר המושבים הממוצע לאולם קטן מ-471.8 ל-179.7. מגמה זו קיימת גם בישראל, ומקורה בעיקר בפתיחת בתי קולנוע חדשים מרובי-אולמות, שהאולמות בהם קטנים יחסית.

אחד המפעלים התרבותיים המיוחדים והמעניינים בעיר הוא הסינמטק הישראלי. תפקידו לסייע בהעמקת התודעה האומנותית של ענף הקולנוע ולחנך קהל מכל הגילים לאהוב ולהבין תחום זה. פעילותו של הסינמטק הישראלי כוללת בין היתר: הקרנת סרטי איכות; קורסים שונים ביניהם סדנאות לאנימציה; ימי קולנוע לתלמידי בתי ספר, ארגון פסטיבלים ואירועים מיוחדים וכן מתן שירותי ספרייה. בשנת 2006 הוקרנו בסינמטק כ-1,500 סרטים ומספר הצופים עמד על כ-360,000; מספר המנויים בשנת 2006 עמד על כ-3,600. הספרייה שירתה בשנת 2006 כ-18,000 איש. בסינמטק התקיימו בשנת 2006 שש סדרות מיוחדות בשיתוף עם גופים חיצוניים כגון: אוני' פתוחה, אוני' עממית ועוד. רוב הסדרות הני"ל מהוות גם השתלמויות לצורך קבלת גמול. הסינמטק קיים מספר רטרופקטיבות ליוצרים מן העולם והקרנות סרטים של מדינות שונות (אנגליה, צרפת, אירלנד ועוד) הסינמטק מפיץ ומוציא לאור את כתב העת "סינמטק", היחיד בארץ לענייני קולנוע בתפוצה של 5,000 עותקים. בשנת 2006 התקיימו בסינמטק, בשיתוף עם עיריית ת"א-יפו, 6 פסטיבלים שונים שזכו להצלחה רבה. ביניהם: ג'אז בלוז וידאוטייפ, פסטיבל אנימציה, הפסטיבל הבינלאומי השני לסרטי ילדים, דוקאביב, פסטיבל מדע בדיוני ופסטיבל וידאו דאנס.

5. חינוך משלים ופעולות תרבות עירוניות

עיריית תל-אביב-יפו מפעילה רשת רחבה של מוסדות לחינוך משלים ולפעילות חברתית ותרבותית, הפרושים על פני העיר כולה (לוחות 15.6, 15.7). בשנת 2006, פעלו במסגרת זאת 20 מרכזים קהילתיים. מספר המשתתפים בחוגים במוסדות אלה עמד בשנה זו על כ-26,631. לצורך השוואה, בשנת 2005 היו כ-25,600 משתתפים ובשנת 2004 היו כ-24,500 משתתפים. כלומר, בשנים האחרונות חלה עלייה במספר המשתתפים בחוגים במרכזים הקהילתיים.

מבין המשתתפים בחוגים במוסדות אלה ב-2006, 41.2% עסקו בספורט, 20.9% בפעילות חברתית, 11.7% - בתחום הלימודי (מחשב ושפות), 10.9% - במחול, 7.2% - במוסיקה, 4.3% - ביצירה, ולבסוף 3.7% בדרמה.

25.3% מכלל המשתתפים ב-2006 ביקרו במרכזים קהילתיים בעבר הירקון (רבעים 1,2), 29.4% מהמשתתפים ביקרו במוסדות בדרום מזרח העיר (רובע 9), 31.9% ביפו, נוה שאנן וסביבת התחנה (רבעים 7 ו-8) ועוד 13.4% בצפון ומרכז העיר (רבעים 3,4 ו-5).

חלק נכבד מהפעילות בחינוך העירוני המשלים, מכוון להענקת חינוך למבוגרים (לוח 15.8) פעילות המתרחשת במרכזים הקהילתיים, באולפנים ומוסדות עירוניים נוספים ברחבי העיר. המסגרות

העיקריות שהופעלו בתחום זה בתשס"ז (2006/7) הן: מרכזי תהילה (תוכנית השכלה ייחודית למבוגרים) - כ-530 משתתפים ב-6 מוסדות; הנחלת הלשון באולפנים לעברית - ב-3 מוסדות כ-3,700 לומדים; תיכון ערב והכנה לבגרות - 650 תלמידים; 4 קמפוסים ללימודים רב תחומיים בהם לומדים כ-690 איש; תרבות תורנית ושיעורי יהדות לכ-570 משתתפים ב-21 מוסדות.

מפעל נוסף בתחום הרחבת ההשכלה למבוגרים, הוא האוניברסיטה העממית. בתשס"ו למדו בה כ-2,600 תלמידים בהשוואה ל-2,700 בשנה הקודמת. התפלגותם לפי נושאי הלימוד היא כדלקמן: מדעי רוח וחברה 22.9%, בריאות וחינוך גופני - 32.6%, מדעי התנהגות - 13.9%, אומנות ויצירה - 18.1%, שפות זרות - 8.3%, מחשבים - 2.4%, קורסי גמול - 1.8%.

כחלק מהפעילות של החינוך העירוני המשלים לילדים, הנוער והקהילה, תנועת הנוער של הצופים הפעילה בתשס"ו 19 שבטים, מהם 3 דתיים ו-2 צופים-ים. מספר החניכים בשבטים הללו עמד על כ-8,000. חלק מהחניכים משתייכים לאוכלוסיות מיוחדות וביניהם: 250 חניכים בעלי צרכים מיוחדים, 200 חניכים ממסגרות של קידום נוער ואף 88 חניכים ילדי עובדים זרים.

חילופי משלחות בינלאומיות מהוות חלק מהחינוך העירוני המשלים. בתשס"ז יצאו לחו"ל 15 משלחות בהן השתתפו 311 איש, ונתקבלו מחו"ל 11 משלחות בהן 116 משתתפים. פעילות המשלחות מתמקדת בארבעה היבטים: 1. המשלחות העירוניות לפולין; 2. חילופי משלחות עם ערים תאומות; 3. תוכניות בחסות האיחוד האירופי - היורומד; 4. קבוצות ייצוג בתחומי האומנות והספורט.

מינהל החינוך, התרבות והספורט בעיריית ת"א-יפו הפעיל במסגרת החינוך המשלים לילדים בתשס"ז 25 מקהלות וחבורות זמר עם 438 משתתפים, 16 תזמורות עם 440 נגנים, 40 להקות מחול עם 889 רקדנים ו-16 קבוצות תיאטרון למבוגרים עם 260 משתתפים. מוסד המופעל על-ידי העירייה הוא מרכז למחול ותיאטרון "ביכורי העתים" שבו משתתפים בחוגים השונים תלמידים מבתי הספר בעיר. מרכז למחול "ביכורי העתים" הינו מוסד תרבות בעל מוניטין רב, במיוחד בתחום המחול ובו בית ספר למחול מן הגדולים שבו מוכשרים רקדנים ללהקת "מוזע" - להקת מחול מקצועית וכן, להקת נוער לריקוד מודרני.

בעירייה קיימת מינהלת סל תרבות הפועלת לעידוד הצריכה התרבותית בקרב התלמידים על-ידי מכירת כרטיסי הנחה להצגות בתיאטרונים הרפרטואריים, למופעי התרבות בעיר, למוזיאונים ולקולנוע. במהלך תשס"ז כ-73,000 תלמידים בגני ילדים ובבתי הספר בעיר (מממלכתיים, ממ"ד, חינוך מיוחד וערב) קיבלו את סל התרבות המוצע ע"י מינהלת סלי התרבות בעירייה: כ-12,500 ילדים מגני הילדים הרגילים והמיוחדים; כ-52,600 ילדים מהחינוך היסודי הרגיל והמיוחד ועוד כ-6,900 ילדים בחינוך העל-יסודי.

המחלקה למופעים של העירייה עוסקת בארגון אירועים במגוון רחב של נושאים, במיוחד בחגים ובתקופת הקיץ. מבין המופעים המרכזיים בשנת 2006: פסטיבל "טעם העיר" (כ-350,000 מבקרים), ארוע זיקוקין - בטיילת יפו (150,000 משתתפים), שבוע הספר העברי - גני יהושע (70,000 מבקרים), מרוסיה באהבה - גני יהושע (80,000 צופים), יפו מסיב לשעון בגן הפסגה ובכיכר קדומים (כ-60,000 משתתפים), חגיגות יום העצמאות - כיכר רבין (כ-50,000 משתתפים), פתיחת שבוע הזמר העברי - גני יהושע (כ-60,000 משתתפים) ורבים אחרים. בסך הכל העירייה קיימה כ-70 אירועים ומופעים בהם היו קרוב למיליון וחצי משתתפים מהעיר, מכל הארץ ומחו"ל.

לקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה ע"ש אריסון תפקיד כפול: מתן חינוך מוסיקלי לילדים ובני נוער מגיל 4 עד 18, ופעילות מוסיקלית המכוונת לכלל התלמידים והתושבים בעיר. מספר התלמידים בקונסרבטוריון עמד על כ-700 בתשס"ז. מתוכם שליש למד את הנגינה בפסנתר (כ-28%), כמו כן בלטה קבוצת השרים במקהלות (כ-15%) וכן קבוצת המנגנים בכינור (כ-10%). כ-60% מהתלמידים בקונסרבטוריון הם בגילאי הגן וביה"ס היסודי.

בתחילת 1998 פתח את שעריו בית השחמט ע"ש סול וסיסי מרק במשכנו ברמת אביב. מרכז השחמט משמש כמועדון חברתי ומאפשר פעילות חופשית לנוער, מבוגרים וגימלאים. המרכז מהווה גם אכסנייה לאקדמיה לשחמט ע"ש קספרוב וכן לאיגוד השחמט הישראלי. במוסד זה שיחקו שחמט בשנת 2006 כ-260 ילדים ומבוגרים בחוגים השונים. בית השחמט פועל גם ב-21 מוסדות חינוך בעיר בהם מארגן קבוצות לימוד ונבחרות שחמט, בסך הכל מופעלים במסגרת זו למעלה מ-1,000

תלמידים. נוסף על כך, במרכז השחמט מתנהלת פעילות תרבותית ענפה: תערוכות ציורים של ילדים, חוגים ספרותיים, ערבי מוסיקה וקונצרטים וכיו"ב.

6. ספורט ונופש פעיל

בת"א-יפו היו בשנת 2006 למעלה מ-7,000 ספורטאים בכ-430 קבוצות ספורט ייצוגיות (מהם 23 קבוצות ספורט נכים) הפועלות במסגרת 53 אגודות ספורט, ברמות לאומית, ארצית, ליגה א', ב', ג', נוער ונערים. הקבוצות פועלות ב-36 ענפים כאשר הענפים הפופולריים בעיר הם: כדורגל, כדורסל, ג'ודו, אומנויות לחימה, טניס ושייט.

נכון לינואר 2006 מצויים בעיר כ-720 מתקני ספורט הכוללים היכלי ספורט ואיצטדיונים, אולמות ספורט, מגרשים, בריכות שחיה, חדרי כושר ומסלולי כושר. בעיר ישנם בסך הכל 230 אתרים בהם מתבצעת פעילות ספורטיבית מגוונת.

בת"א-יפו מתקיימות פעילויות ספורט ונופש פעיל במרכזי הספורט (ספורטק צפון, ספורטק דרום, מרכז ארנון, ועמיאל-רמב"ם) בענפים הבאים: כדורסל, קט-רגל, כדורעף, הרקדות, גלגליות והתעמלות לסוגיה. בספורטק צפון וספורטק דרום אומדן הביקורים בשנה עומד על כ-500,000. ליד המרכזים הקהילתיים (ראה/י סעיף 5 לעיל) מתקיימות פעילויות ספורטיביות גם במרכזים נוספים כגון: קאנטרי קלאבים ומרכזי ספורט בשכונות העיר. סה"כ הפעילות הספורטיבית בעיר במהלך שבוע בממוצע מקיפה כ-23,500 חברים ועוד כ-4,400 משתתפים מזדמנים נוספים, כלומר כ-27,000 מתושבי העיר (7% מכלל התושבים ב-2006) מעורבים בפעילות ספורטיבית במהלך שבוע ממוצע.

בקורסים ללימוד שחיה השתתפו כ-4,500 שוחים בכ-9 בריכות עירוניות ברמת מתחילים, בינוניים ומתקדמים לילדים מגיל 5 עד לבוגרים בגיל 60 משני המינים.

ב-10 בתי-ספר קיימים מועדוני ספורט בית-ספריים בהם השתתפו בשנת 2006 כ-1,400 תלמידים. בפעילות במרכזי הטניס ביפו ויד אליהו השתתפו כ-700 ילדים וכ-350 מבוגרים.

מרתון ת"א בוטל ב-2004 לאור המצב הבטחוני ויחודש רק בדצמבר 2007. עם זאת, בשנת 2007 נערכה תחרות טריאתלון (תחרות המשלבת שלושה מקצועות: רכיבה על אופניים, שחיה וריצה) בה השתתפו כ-1,200 איש.

בשנת הפעילות 2005 התקיימו ברחבי העיר למעלה מ-40 אירועי ספורט, ביניהם אירועים לאומיים ובינלאומיים, כגון: אליפות אירופה באתלטיקה; משחקי אס"א בין-לאומיים; טורניר השלום בכדורסל לסטודנטים (בהשתתפות 16 מדינות); הפיינל פור הישראלי; אליפויות ישראל בענפי ספורט שונים; צעדת ת"א למען ילדים החולים בסכרת נעורים; "בוקר חוף"/"פילטיס חוף". חופי העיר אף הם מרחבים בהם מתקיימת פעילות ספורט מגוונת: ב-9 חופים השתתפו באירועי ספורט במהלך העונה כ-350,000 איש. בנוסף, קיימה המחלקה לספורט אירועים ואליפויות בין בתי הספר, מרכזי הקהילה, ומרכזי הספורט. בסה"כ השתתפו באירועים הללו למעלה מ-170,000 איש.

7. קרן יהושע רבינוביץ לאמנויות - תל-אביב

הקרן נוסדה בשנת 1970 במטרה לתרום להעשרת חיי התרבות והאמנות בעיר תל-אביב-יפו. הקרן שותפה למכון למחזאות ישראלית, תומכת בפרס תיאטרון הפרינג' ומקיימת שותפות עם תיאטרון בית לסין במפעל לעידוד המחזה הישראלי המקורי. כמו כן, מחלקת הקרן שורה של פרסים: פרס ע"ש שוש אביגל במסגרת בית הספר למשחק יורם לוינשטיין בשכונת התקווה תל אביב, פרס ע"ש ניסים עזיקרי במסגרת התיאטרונטו, פרס השחקן המצטיין ע"ש שמוליק סגל בתיאטרון הבימה, פרס תרגום ע"ש עדה בן נחום בתיאטרון בית לסין בתל-אביב-יפו, פרס הבמאי ע"ש יוסף מילוא בתיאטרון הקאמרי של תל-אביב-יפו. הקרן שותפה לארגון ערבי תרבות בסינמטק תל אביב יחד עם פורום היוצרים הדוקומנטריים.

לקרן מפעל משותף לפרוייקטים באמנויות בשיתוף עם המחלקה לאמנויות בעיריית תל אביב - יפו. במסגרת מפעל זה ניתנו למעלה מ-30 תמיכות לאמנים בתחומי האמנויות השונים.

להלן תחומי הפעילות העיקריים של הקרן:

בתחום הספרות והשירה: בשנת 2006 נתנה הקרן כ-40 מענקי תמיכה בתחום הספרות והשירה. הקרן מקיימת, בשותפות עם הוצאת הספרים הקיבוץ המאוחד, מפעל להוצאה לאור של ספרי שירה בשם "ריתמוס" ומפעל להוצאה לאור ומפעל להוצאה לאור של ספרים בתחום המחקר הספרותי בשם "מושג". כמו כן, לקרן מפעל משותף לתרגום ספרי מופת וכן מפעל להוצאה לאור של מחזותיו של נסים אלוני עם הוצאת "ידיעות אחרונות" - משכל" ומפעל לעידוד ספרות ישראלית מקורית עם הוצאת "כתר". הקרן סייעה בהוצאה לאור של האנציקלופדיה "זמן יהודי חדש" וכן סייעה לקיום מגזין חי לספרות - פותחים ספרים - לערבי ספרות ושירה בתיאטרון צוותא בתל-אביב-יפו, ולערבי ספרות בבית ציוני אמריקה ובתיאטרון הקאמרי של תל-אביב-יפו.

בתחום המחול והמוסיקה: ניתנו הקצבות ומענקים ל-12 הפקות של להקות מחול וכוריאוגרפים.

בתחום המוסיקה: ניתנו הקצבות הן כמענקים למלחינים בודדים והן כהשתתפות בהפקות ובאירועים מוסיקליים שונים. בתחום זה סייעה הקרן להפקת כ-25 יצירות מקוריות ישראליות.

בתחום האומנות הפלסטית: הקרן מסייעת בפרייקטים רבים בתחום האומנות הפלסטית וכן תמכה בהפקת 25 קטלוגים לתערוכות של יוצרים.

בתחום התיאטרון הניסויי (פרינג'): בתחום התיאטרון הניסויי (הפרינג'), במסגרת מת"ן (מרכז תיאטרון ניסויי), תמכה הקרן בהפקת למעלה מ-30 הפקות תיאטרון פרינג'.

פרייקט קולנוע: פרויקט הקולנוע של הקרן הוא היום קרן הקולנוע השנייה בגודלה במדינה והוא תומך בהפקת סרטים עלילתיים באורך מלא, דרמות לטלוויזיה, סרטי תעודה, סרטי גמר של סטודנטים וסרטים ניסיוניים. הקרן תומכת בכ-60 סרטים בתחומים השונים מדי שנה. סרטיה זוכים להצלחה ניכרת בפסטיבלים בארץ ובחו"ל ואיכותם מקבלת הערכה נאותה ע"י מבקרי הקולנוע.

קרן סיוע לאמנים במצוקה: במסגרת הקרן ובניהולה פועלת קרן לסיוע לאמנים במצוקה בשיתוף מינהל התרבות ומפעל הפיס. בשנת 2006 זכו לתמיכה במסגרת זו כ-60 יוצרים בתחומי האמנויות השונים.